

บทที่ 8 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการดำเนินการของโรงเรียนเกี่ยวกับ สภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาซึ่งบูรณาการอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยายซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทั่วประเทศ มีจำนวนทั้งสิ้น 31,381 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ประกอบด้วย โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามานะ (Taro Yamane)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = กลุ่มตัวอย่างที่พอดี

N = ประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อน = .05

ซึ่งจะได้จำนวนโรงเรียนที่นำมาเป็นตัวแทนที่ได้เป็นแหล่งข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 397 โรงเรียน

3. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนในการสุ่ม ดังนี้

1. จัดประชากรตามเขตการศึกษา สุ่มจังหวัดที่อยู่ในเขตการศึกษาทั้ง 12 เขตการศึกษา จำนวนร้อยละ 50 ของจังหวัดในแต่ละเขตการศึกษา

2. สุ่มอำเภอในแต่ละจังหวัด จำนวนร้อยละ 50 ของอำเภอในแต่ละจังหวัด

3. สุ่มโรงเรียนในแต่ละอำเภอ จำนวน 498 โรงเรียน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ช่วยผู้บริหาร (ในกรณีที่โรงเรียนนั้นไม่มีผู้บริหาร) และครูผู้สอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต รวมผู้ให้ข้อมูลในแต่ละโรงเรียนจำนวนโรงเรียนละ 2 คน คิดเป็นผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 996 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 2 ชุด เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนการสอนถึงแวดล้อมศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหาร แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนการสอน

ถึงแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

และแบบประเมินค่า 5 อันดับ (Rating Scale) ตัวอย่างที่ผู้วิจัยกำหนดมีดังนี้

ระดับของปัญหา	ระดับที่ 0 หมายถึง ไม่เป็นปัญหา
	ระดับที่ 1 หมายถึง ปัญหาน้อยที่สุด
	ระดับที่ 2 หมายถึง ปัญหาน้อย
	ระดับที่ 3 หมายถึง ปัญหามาก
	ระดับที่ 4 หมายถึง ปัญหามากที่สุด
ระดับของความต้องการ	ระดับที่ 0 หมายถึง ไม่มีความต้องการ
	ระดับที่ 1 หมายถึง ต้องการน้อยที่สุด
	ระดับที่ 2 หมายถึง ต้องการน้อย
	ระดับที่ 3 หมายถึง ต้องการมาก
	ระดับที่ 4 หมายถึง ต้องการมากที่สุด

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนการสอน

ถึงแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

และแบบประเมินค่า 5 อันดับ (Rating Scale) ตัวอย่างที่ผู้วิจัยกำหนดมีดังนี้

ระดับของปัญหา	ระดับที่ 0 หมายถึง ไม่เป็นปัญหา
	ระดับที่ 1 หมายถึง ปัญหาน้อยที่สุด
	ระดับที่ 2 หมายถึง ปัญหาน้อย
	ระดับที่ 3 หมายถึง ปัญหามาก
	ระดับที่ 4 หมายถึง ปัญหามากที่สุด
ระดับของความต้องการ	ระดับที่ 0 หมายถึง ไม่มีความต้องการ
	ระดับที่ 1 หมายถึง มีความต้องการน้อยที่สุด

ระดับที่ 2 หมายถึง มีความต้องการน้อย

ระดับที่ 3 หมายถึง ต้องการมาก

ระดับที่ 4 หมายถึง ต้องการมากที่สุด

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย มีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและหลักการต่างๆ ของหลักสูตร เป้าหมาย จุดมุ่งหมายและหลักการของสิ่งแวดล้อมศึกษา ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมศึกษาและการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533)

2. สร้างข้อกระทง (Item) เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารและครู

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบพิจารณา ให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจ จำนวน 7 ท่าน (รายชื่อคณาจารย์ ก ข) และพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครูผู้สอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จำนวนอย่างละ 30 คน เพื่อดูความเหมาะสมของข้อคำถาม ความเข้าใจในการตอบ ความเหมาะสมของระยะเวลาในการตอบ และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1976 อ้างถึงใน ประคอง วรรณสุด, 2528) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม ฉบับสำหรับผู้บริหาร เท่ากับ .96 และแบบสอบถามฉบับสำหรับครูผู้สอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เท่ากับ .97

7. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบก่อนนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือ ในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึง เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการออกหนังสือแจ้งไปยังผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด

2. ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ออกหนังสือถึงผู้บริหารโรงเรียน เพื่อแจ้งอนุญาตให้เก็บข้อมูลในโรงเรียนประถมศึกษา

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จำนวน 996 ฉบับ ซึ่งเป็นของผู้บริหารจำนวน 498 ฉบับ และเป็นของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 818 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.1 ซึ่งเป็นของผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 409 ฉบับ และเป็นของครูผู้สอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จำนวน 409 ฉบับ ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 69 วัน เริ่มตั้งแต่วันที่ 10 มกราคม 2541 ถึงวันที่ 20 มีนาคม 2541

4. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ที่ได้รับคืนมาไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลจากแบบสอบถาม เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถามมา แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

2. นำข้อมูลจากแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ถึงแวดล้อมมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

3. นำข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา และระดับความต้องการในการ แก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนถึงแวดล้อม ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มาแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อโดยกำหนดคะแนน แต่ละระดับดังนี้

ระดับปัญหา	คะแนน		
มากที่สุด	4		
มาก	3		
น้อย	2		
น้อยที่สุด	1		
ไม่มีปัญหา	0		
เมื่อ ได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) จึงนำมาเทียบอันดับโดยถือเกณฑ์ ดังนี้			
ค่าเฉลี่ย	3.50 - 4.00	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง	มีปัญหามาก
ค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึง	มีปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายถึง	มีปัญหาน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	0.00 - 0.99	หมายถึง	ไม่มีปัญหา

ระดับความต้องการในการแก้ไขปัญหา	คะแนน
มากที่สุด	4
มาก	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1
ไม่มีความต้องการในการแก้ไขปัญหา	0

เมื่อได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) จึงนำมาเทียบอันดับโดยดิอิกแนทซ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	3.50 - 4.00	หมายถึง	มีความต้องการมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง	มีความต้องการมาก
ค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายถึง	มีความต้องการน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายถึง	มีความต้องการน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	0.00 - 0.99	หมายถึง	ไม่มีปัญหา

แล้วนำค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ที่ได้มาเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การคำนวณหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เอส พี เอส เอส/พี ซี พลัส (SPSS/PC⁺ : Statistical Package for The Social Sciences Personal Computer Plus)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย